

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Dvikalbystė ir daugiakalbystė	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Jolanta Vaskelienė Kitas / a (-i): Doc. dr. Rūta Kazlauskaitė Lekt. Dr. Rita Kantanavičiūtė-Petružė	Vilniaus universitetas Šiaulių akademija

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė / Nuotolinis	Rudens / Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai. Bendroji psichologija; Bendroji pedagogika.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra).

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	53	80

Dalyko (modulio) tikslas		
Specialiosios pedagogikos, logopedijos, pradinio ugdymo ir kitų pedagogų rengimo programų studentams sudaryti galimybę įgyti praktikoje taikomų žinių apie dvikalbystės ir daugiakalbystės priežastis, požymius; suprasti kalbų sąveikos mechanizmą ir iš to kylančias komunikavimo problemas; gebėti įvertinti dvikalbių ir daugiakalbių žmonių kalbą, planuoti tokių mokinių ugdymo procesą ir teikti pagalbą dvikalbiam ar kitos kalbos besimokančiam ugdytiniui, kryptingai parenkant ir taikant ugdymo priemones.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Įgis žinių apie kalbos įsisavinimą ir raidos specifiką, kalbų sąveiką, kodų kaitą, kalbos dilimą, kalbinių ir kultūrinių pokyčių įtaką globaliame pasaulyje, dvikalbystės ir daugiakalbystės požymius, rūšis, reiškimosi ypatumus, veiksnius, darančius įtaką tapatybei, asmenybės vystymuisi ir mokymosi pasiekimams.	Diskusija. Literatūros analizė. Tradicinė paskaita. Vaizdo medžiagos analizė.	Literatūros analizė. Rašto darbas.
Remdamasi nustatyta metodika, gebės įvertinti dvikalbių ir daugiakalbių vaikų kalbos raidą, parinkti jos vertinimo ir tyrimo instrumentus. Gebės dirbti įvairiakalbėje, įvairiakultūrinėje komandoje.	Darbas grupėse. Informacijos paieškos užduotis. Praktinės užduotys. Vaizdo medžiagos analizė.	Atvejo analizė.
Gebės, remdamasis įgytomis žiniomis ir bendrosiomis, specialiosiomis kalbos ugdymo programomis, sudaryti individualius ugdymo(si) planus kitakalbiams, taikyti optimalias kalbos ugdymo strategijas. Gebės atsižvelgti į individualų vaiko kalbos gebėjimų lygmenį ir taikyti tinkamas edukacines priemones per užsiėmimus su dvikalbiais ir daugiakalbiais vaikais. Gebės mokymos(si) procesą organizuoti taip, kad kiekvienas dvikalbis, daugiakalbis ugdytinis ar dar tik	Diskusija. Informacijos paieškos užduotis. Realių gyvenimiškų situacijų (projektų) modeliavimas.	Individualus namų darbas. Atvejo analizė.

besimokantis kalbos migrantas jaustųsi visavertis kolektyvo narys.		
Gebės rinkti, analizuoti ir sisteminti, kritiškai vertinti informaciją, integruoti teorines ir praktines žinias apie dvikalbių ir daugiakalbių vaikų ugdymą. Gebės spręsti problemas dirbdamas savarankiškai ir grupėje, vesdamas užsiėmimus ir atlikdamas tyrimus. Gebės kritiškai vertinti savo veiklą ir mokymo(si) procesą, identifikuoti veiklos privalumus ir trūkumus, apsibrėžti profesinio tobulėjimo kryptis.	Veiklos refleksija.	Darbų aplankas (porfolio), Veiklos refleksija.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos / E-mokymasis	Konsultacijos / E-mokymasis	Seminarai / E-mokymasis	Pratybos / E-mokymasis	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Dvikalbystės ir daugiakalbystės aspektai, samprata, požymiai, identifikavimas.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas. Literatūros analizė. Rašto darbas.
2. Dvikalbystės ir daugiakalbystės rūšys, priežastys bei įtaka vaiko kalbos raidai. Kalbų panašumas ir įvairovė. Kalbų sąveika, sąveikos problemos.	4		2	2			8	8	Mokslinės literatūros skaitymas. Literatūros analizė. Atvejo analizė. Rašto darbas.
3. Dviejų kalbų įsisavinimo sąlygos. Dvikalbystė, daugiakalbystė ir kalbos, kalbėjimo sutrikimai.	2		2				4	8	Atvejo analizė.
4. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų kalbos ypatumai. Tekstų lengvai suvokiama kalba ypatumai ir rengimas.	2	2	4	2			10	8	Literatūros analizė. Atvejo analizė.
5. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų kalbos vertinimas.	2	2	2				6	10	Atvejo analizė.
6. Logopedinės pagalbos metodų apžvalga dvikalbystės ir daugiakalbystės atvejais.	2	2	2	2			8	10	Atvejo analizė.
7. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų ugdymas: būdai ir priemonės.	2	3		6			11	16	Individualus namų darbas. Atvejo analizė.
8. Dalyko studijų apibendrinimas.			2				2	10	Darbų aplankas (porfolio). Veiklos refleksija.
Iš viso	16	9	16	12			53	80	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Atvejo analizė. Pranešimo pristatymas.	30 proc.	Semestro metu paskirtu laiku.	Vertinami šie darbo aspektai: <u>Atvejo analizės vertinimo logika:</u> atvejo analizės darbas turi visas reikiamas dalis (turinys, įvadas, pagrindinė darbo dalis, refleksija, literatūros sąrašas) (3 balai). <u>Pranešimo struktūra ir apimtis:</u> pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, pranešimo turinio pristatymas, išvados), pranešimas yra tinkamos trukmės (1 balas). Įvertinimas nepateikus darbo – 0 balų. Įvertinimas pateikus darbą, bet jo nepristačius – 3 balai.

Rašto darbas (5 psl.)	10 proc.	Semestro metu paskirtu laiku.	Vertinami šie darbo aspektai: <u>Darbo struktūra ir apimtis:</u> darbo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas: pristatoma tema, tikslas, uždaviniai, metodai; dėstymas: pateikiama medžiagos analizė ir interpretacija; išvados; literatūros sąrašas); darbas yra tinkamos apimties (0,5 balo). <u>Analizė ir išvados:</u> analizė išsami, išvados pagrįstos, siejasi su darbo tema, tikslu ir uždaviniais (0,75 balo). <u>Mokslinis stilius ir raštingumo kalba:</u> tinkamai cituojami literatūros šaltiniai, formuluotės ir stilius atitinka mokslinio darbo rengimo reikalavimus (0,25 balo). Įvertinimas nepateikus rašto darbo – 0 balų.
Individualus namų darbas (dvikalbių, daugiakalbių vaikų ugdymas)	30 proc.	Semestro metu paskirtu laiku.	Vertinami šie darbo aspektai: <u>Darbo struktūra ir apimtis:</u> darbo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (titulinis lapas, turinys, įvadas: pristatoma tema, tikslas; dėstymas: pateikiamos užduotys; literatūros sąrašas); darbas yra tinkamos apimties ir turi visas dalis (0,5 balo). <u>Ugdymui taikomų užduočių rengimas:</u> tinkamas užduočių skaičius; kiekviena užduotis pristatyta tinkamai (užduoties pavadinimas, tikslas, aprašymas); visos užduotys atitinka temą, praktikoje pritaikytos įgytos teorinės žinios (3 balai). Įvertinimas nepateikus rašto darbo – 0 balų.
Darbų aplankas portfolio. Veiklos refleksija.	10 proc.	Semestro pabaigoje.	Vertinami šie darbo aspektai: <u>Darbo struktūra:</u> darbų aplanke portfolio pateikti visi semestro metu studento atlikti darbai (0,25 balo), pateikta veiklos refleksija (0,75 balo). Įvertinimas nepateikus darbų aplanko portfolio ir veiklos refleksijos – 0 balų.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Phillipson, R.	2018	Language Challenges in Regional and Global Integration.	<i>Sustainable Multilingualism</i> , 12(1), 14–35.	https://doi.org/10.2478/sm-2018-0001 .
	2014	<i>Multilingualism and multiculturalism: opportunities and challenges in a contemporary speech-language therapy</i> . 1st Congress of Baltic Speech and Language Therapists. Book of Abstracts.		Riga: Speech Therapists' Association of Latvia, Lithuanian Logopedist Association. https://static1.squarespace.com/static/628dfdd89c4c1a09b7ac4371/t/62f78ca39ddbe63429885f80/1660390565707/Book_of_Abstracts_of_the_CBS_LT.pdf
Grosjean, F.	2012	Bilingualism: A short introduction. In F. Grosjean & P. Li (Eds.), <i>The psycholinguistics of bilingualism</i> (p. 5–25).		Hoboken, NJ: John Wiley & Sons https://www.francoisgrosjean.ch/bilin_bicult/25%20Grosjean.pdf
Vilkytė, L.	2014	<i>Kaip padėti vaikams užaugti dvikalbiams?</i>		Vilnius: Didaktika.
Papildoma literatūra				
Baker, C.	2001	<i>Foundations of bilingual education and bilingualism</i> .		Clevedon: Multilingual Matters LTD.
Blažienė, A.,	2016	Lietuvių kalbos gramatinių ypatybių įsisavinimo anglų kalbos aplinkoje sunkumai.	<i>Bendrinė kalba</i> , 89, 1–20.	http://www.bendrinekalba.lt/Straipsniai/89/Blaziene_BK_89_straipsnis.pdf

Blažienė, A.	2015	Dvikalbių vaikų rišiojo pasakojimo produktyvumas ir leksinė įvairovė.	<i>Taikomoji kalbotyra</i> , 7, 1–25.	https://eltalpykla.vdu.lt/bitstream/handle/1/31012/ISSN2029-8935_2015_N_7.PG_1-25.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Bružaitė-Liseckienė, J., Daraškienė, I., Vilkaitė-Lozdienė, L.	2021	Tekstų lengvai suprantama kalba rengimo gairės		Vilniaus universitetas. https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Projekti/perlsi/Tekstu_lengvai_suprantama_kalba_rengimo_gaires.pdf
Carson, L. (Ed.).	2003	<i>Multilingualism in Europe: a case study.</i>		Bruxelles: Madariaga European Foundation.
Urbelienė, J.	2021	Dvikalbių vaikų ugdymo patarimai, priemonės, metodika.		https://pasauliolietuviai.lt/dvikalbiu-vaiku-ugdymo-patarimai-priemones-metodika/
Jašinskytė, I., Geležinienė, R., Aidukienė, T.	2011	Dvikalbio ir daugiakalbio vaiko ugdymo proceso modeliavimas multikultūriniu aspektu.	<i>Jaunųjų mokslininkų darbai</i> , 2(31), 42–50.	https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2011~1367178383459/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Mazolevskienė, A.	2000	Dvikalbystė Lietuvos šeimose.	<i>Pedagogika</i> , 42, 52–55.	https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2000~1367176484561/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Norvilas, A.	2013	Dvikalbystė svetur. <i>Tauta, kalba ir tapatybė</i> (p. 55–75).		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Pažūsis, L.	2009	<i>Šiaurės Amerikos lietuvių kalba: (dvikalbystės sąlygojamų reiškinių tyrinėjimai).</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Ramonienė, M. (sud.)	2010	<i>Miestai ir kalbos: kolektyvinė monografija</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. https://www.journals.vu.lt/lietuviu-kalba/article/view/22807
Rowland, C.	2013	<i>Understanding Child Language Acquisition</i> (p.175–202).		London: Routledge. https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203776025/understanding-child-language-acquisition-caroline-rowland
Urbelienė, J.	2021	<i>Kalbinio ugdymo veiklos</i>		https://pasauliolietuviai.lt/wp-content/uploads/Kalbinio-ugdymo-veiklos-Jurgita-Urbeliene.pdf
Weber, J. J., Horner, K.	2013	Language and Identity. <i>Introducing Multilingualism: A social Approach</i> (p. 82–95).		London, UK: Routledge.